
THE MANIFESTATION OF EMPATHY AND ITS DEVELOPMENT DURING THE TRAINING OF HEALTHCARE SPECIALISTS

Zhulieta Gerenova

Faculty of Public Health, Medical University-Sofia, Bulgaria, julieta_geo@abv.bg

Todor Dimitrov

Faculty of Public Health, Medical University-Sofia, Bulgaria, tolor99us@abv.bg

Abstract: Empathy is a basic characteristic of the person's interpersonal communication ability. It improves the ability of people to understand others. It is defined as one of the main features in the theories of interpersonal communication. Empathy is an individual human quality that promotes good relationships between people. Empathy displayed during patient communication is one of the specific professional qualities of the health care professional. Many authors view empathy as contributing to positive development and relationships.

The impact of empathy on relationships is mainly determined by three functions:

1. create supportive communication
2. create assisting and reassuring behaviours
3. increase the accuracy of reflective communication.

These features are focused on the impact of empathic motivating communication with the other. Such communication strengthens relationships and increases their effectiveness. The manifestation of empathy as a social skill and personal quality is a prerequisite for fulfilling the human mission of healthcare professionals, including the intellectual understanding of the patient, the sharing of his feelings, the effectiveness of communication, and the positive attitude of the professional towards the patient. A good therapist can do just that - be the "healer medicine" for the patient. The summit therapist - patient relationship should be importing relief. This is exactly what M. Balint called the "healing medicine" - the security that you are the ones who will take care to relieve suffering and have the competence to deal with the disease. This most common form of psychotherapy is necessary for every patient. It uses professional attitude adapted to the individual needs and condition of the particular patient. Most patients have the irresistible need to be heard. Unfortunately, traditional skills for understanding, recognizing emotions and clarifying the patient's stories about the disease are at risk of devaluation. Many of the actions, manipulations and organization of care are experienced by patients as dehumanizing and punishing. Most healthcare professionals share the requirements of professional relationships - to set boundaries, to avoid forms of self-disclosure and attachment that could be misinterpreted by patients.

In recent years, the selection of students in health care specialties has been substantially altered, and the personal motivation of those who want to care for sick and suffering people is a leading place. In order to reveal the problems in the education of students in terms of empathy, it is important to establish the degree of their professional development during the training.

Keywords: empathy, patient, student, development

ПРОЯВТА НА ЕМПАТИЯ И НЕЙНОТО РАЗВИТИЕ ПО ВРЕМЕ НА ОБУЧЕНИЕТО НА СПЕЦИАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ

Жулиета Геренова

Факултет по обществено здраве, МУ - София, България, julieta_geo@abv.bg

Тодор Димитров

Факултет по обществено здраве, МУ - София, България, tolor99us@abv.bg

Резюме: Емпатията е основна характеристика на междуличностната комуникативна способност на личността. Тя подобрява способностите на хората да разбират другите. Определя се като една от основните характеристики в теориите за междуличностното общуване. Емпатията е индивидуално човешко качество, което спомага за добрите взаимоотношения между хората. Проявената емпатия по време на общуването с пациента, е едно от специфичните професионално значими качества за професионалиста по здравни грижи. Много автори разглеждат емпатията като допринасяща за положителното развитие и взаимоотношенията. Влиянието на емпатията върху взаимоотношенията се определя главно от три функции:

1. да създава подкрепящо общуване

2. да създава подпомагащо и успокояващо поведение и
3. да увеличава точността на отражателното общуване.

Тези функции са фокусирани върху влиянието на емпатично мотивиращо общуване с другия. Такова общуване укрепва взаимоотношенията и увеличава тяхната ефективност. Проявата на емпатия като социално умение и лично качество е предпоставка за изпълнение на човешката мисия на здравните специалисти, включително интелектуалното разбиране на пациента, споделянето на чувствата му, ефективността на комуникацията и позитивното отношение на специалистите към пациентът. Добрият терапевт умее да прави именно това - да бъде „лекарството лечител“ за болния. Самата среща *терапевт – пациент* трябва да бъде взаимоотношение, внасящо успокоение. Това именно М. Балинт нарича „лекарството лекар“ – сигурността, че си при тези, които ще положат грижи, за да облекчат страданието, и имат компетентност да се справят с болестта. Тази най-обща форма на психотерапия е необходима за всеки пациент. В нея се използва професионално отношение, приспособено към индивидуалните потребности и състоянието на конкретния болен. Повечето пациенти имат непреодолимата потребност да бъдат изслушвани. За съжаление традиционните умения за разбиране, разпознаване на емоциите и изясняване на разказите на пациента за болестта са застрашени от обезценяване. Много от действията, манипулациите и организирането на грижите се преживяват от пациентите като дехуманизиращи и наказващи. Повечето здравни специалисти споделят изискванията към професионалните взаимоотношения – да се поставят граници, да се избягват форми на себепознание и привързване, които биха могли да се изтълкуват погрешно от пациентите.

През последните години подборът на студентите по специалностите по здравни грижи съществено е променен и водещо място има личната мотивация на желаещите да осъществяват грижи за болни и страдащи хора. За да се разкрият проблемите в обучението на студентите по отношение на проявата на емпатия е важно да се установи степента на професионалното им развитие по време на обучението.

Ключови думи: емпатия, пациент, студент, развитие

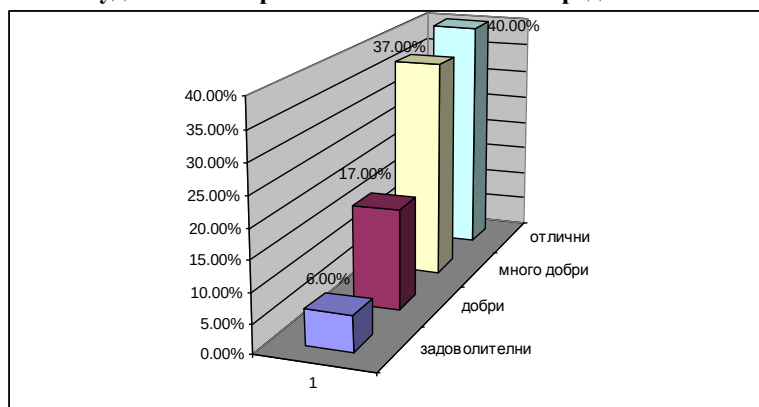
ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото изследване обхваща 100 студента от специалности медицинска сестра, рехабилитатор и кинезитерапия. Целта на проучването е да се проследи нивото на развитие на проявата на емпатия към пациентите в процеса на обучение. Задачите, които си поставихме за осъществяване на тази цел бяха да се изследва емпатичното отношение към болните по следните критерии:

- съпреживяване
- съчувствие
- доброжелателност
- отзивчивост
- състрадание

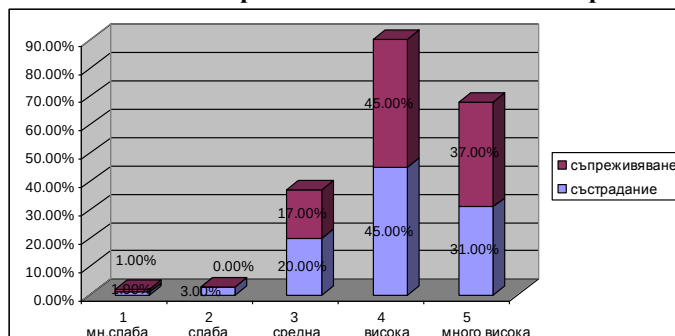
Идеите за емпатията се развиват от по-старото схващане за симпатията като способност за проява на заинтересованост по отношение на другия, за проява на съчувствие и състрадание. Те могат да бъдат проследени още от древността, където се появяват етически естетически теории, третиращи това понятие. Философите-стоици например, го разглеждат като обективна духовна общност на всички неща, по силата на която хората си съчувстват един на друг. Разглеждана по този начин, тя всъщност не може да бъде обект на педагогическо и психологическо изучаване. Тенденцията към съчувствие и вживяване в душевното състояние на другия се оказва обективно детерминирано и независимо от особеностите на отделния човек и общество. По силата на това, неговата проява би била независима от човешката воля, би следвало да се окаже независеща и от възпитателната дейност в най-широк смисъл на думата. В същото време, обаче, подобно схващане за дълбоките причини на емпатийния тип взаимоотношения между хората подчертава неговата висока стойност за значението му за осъществяване на духовната цялост и единство на човешкия род.

Фиг.1 Самооценка на студентите за проявата им на емпатия преди започване на обучението

Проявата на емпатия е едно от важните условия за да може един човек да се развива като професионалист в сферата на здравните грижи. Получените резултати показват, че това са хора действително притежаващи качества да се обучават в това професионално направление. На първо място е относителният дял на тези, които се самооценяват с “отлични” – 40,00%, на второ – “много добри” – 37,00%, на трето са “добри” – 17,00% и “задоволителни” – 6,00%. Тези данни определено показват, че хората които се ориентират към избора на тези професии имат потребност от прояви на загриженост, съчувствие, разбиране и т.н.

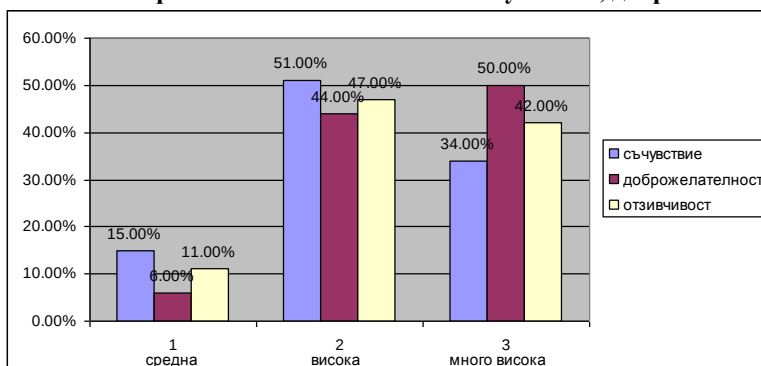
Фиг.2 Оценка на степента на развитие на емпатията – съпреживяване и състрадание

Резултатите относно развитието на емпатията по отношение на съпреживяването и състраданието показват, че студентите поставят на първо място високата степен – 45,00%, а много висока – 37,00% и 31,00%. Налични са и отрицателни отговори макар и в по-малък относителен дял – “слаба” – 3,00% и “много слаба” – 1,00%.

Проявата на състрадание към проблемите на пациента е една от водещите характеристики на емпатия. Пациентите много добре разбират когато професионалиста по здравни грижи проявяват хладнокръвие и когато съпреживяват техните чувства.

Фиг.3 Оценка на степента на развитие на емпатията – съчувствие, доброжелателност и отзивчивост

Развитието на емпатичните умения като съчувствие, доброжелателност и отзивчивост не се различават съществено. Според анкетирания студенти “много висока” степен на развитие се наблюдава при доброжелателност и отзивчивост. Висока степен на развитие е посочена за съчувствието и отзивчивостта. Прави впечатление, че липсват негативни отговори на този въпрос.

Тези данни показват, че в процеса на обучение на студентите е предоставена възможност да развиват своята емпатия и да проявяват, както доброжелателност, така и съчувствие и отзивчивост.

Необходимо е обучението на студентите от тези специалности да включва разглеждането на казуси включващи възможните избори за етични решения от сферата на здравните грижи. Обучението чрез казуси предоставя възможност на студентите да развиват своята наблюдателност и да анализират своето поведение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Получените резултати определено показват, че всеки, който е поел пътя на хуманна професия, каквато е грижата по опазване на човешкото здраве и живот, е призван да овладява не само знания и умения в своята професионална област, но и да развива комуникативната си компетентност. Тъй като професиите на медицинската сестра, кинезитерапевтът и рехабилитаторът принадлежат към т. нар. комуникативни професии и предполага непрекъснати контакти с пациенти от най-различни социални, етнически и културни групи, добрата културална подготовка се явява практически задължителен елемент от нейната обща професионална подготовка. Разгледано в по-разширен план, тази подготовка е задължителна и за всички професионалисти в здравеопазната система. Знаем, че ефективният процес на лечение задължително преминава през естествените, неформални отношения в системата професионалист по здравни грижи / пациент.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Asclepios, VIII (XXVII), № 2, с. 112-116, 2013
- [2] Alexieva, M. Deficiencies in Family Communication, Pedagogika, issue 4, 2000
Balkanska, P. Psychological Approaches in Health Management, Bulvest 2000, S., 2009
Dimitrova, M. Stambolova, I. Problems of professional communication of nurses, Sister work, 42, 1, ISSN 1312-2592, pp 9-12, 2010
- [3] Goranova - Spassova, R. Ethical Reflection in the Preparation of Programs for Health Promotion, 37
Scientific and Hadjideleva, D. Communicative competence in obstetric care, ISBN 978-954-9318-69-2q ed.
Central honey library, Medical University - Sofia, 2016
- [4] Goranova, R. Practices and attitudes of health professionals regarding global breastfeeding recommendations// Technological Session, Contact 2016, Civil Idea in Action, p. 162-165, 2016
- [5] Traikovska, A. Gerilovska, S. Changes in Lifestyle in Patients with Metabolic Syndrome, XXXV Scientific and Technological Session ING, pp 190-195, 2015
- [6] Трендафилова, А. Медико-педагогически задачи на медицинските специалисти при обслужването на болните, сп. Асклепий, №1, том X(XXIX), стр. 41-44, 2015
- [7] Vodenicharov, T. Mitova, M. Gateva, L. Medical Ethics, S., 1995